

Odklonilno mnenje do programa dela Nadzornega odbora Občine Radenci

Zakon o lokalni samoupravi poleg župana in občinskega sveta opredeljuje nadzorni odbor kot tretji organ občine. Vsak organ opravlja dela v skladu z zakonom in statutom, ki se medsebojno dopolnjuje. Med njimi ni izključenega hierarhičnega razmerja.

Predsednik nadzornega odbora je županu prepovedal neposredno sodelovanje preko telefona in emaila. Predsednik nadzornega odbora ja zavrnil, da bi nadzorni odbor podal mnenje o dveh revizijskih poročilih in sklenjeno pogodbo suspenza za štiri leta. Pravilnik jasno določa, da predsednik te predloge župana sprejme kot pobude in jih uvrsti na dnevni red pravočasno. O pobudah odloča nadzorni odbor in ne predsednik nadzornega odbora.

Najpogostejša napaka, ki jo ugotavljamo pri opravljenih pregledih statotov je, da statut določa, da NO vsako leto opravi nadzor nad zaključnim računom in proračunom občine. Takšna rešitev ni v skladu z zakonom iz več razlogov. Splošna ugotovitev je, da obveznosti NO razen na splošno ne morejo biti določene s statutom občine. Te določi NO z letnim programom dela.

Proračun občine

Pri tehtanju, katerega od navedenih dokumentov sme NO pregledati, je treba najprej izločiti proračun občine. V skladu z 29. členom Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF in 14/15 – ZUUJFO) občinski svet kot najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine med drugim sprejema občinski proračun. Izraz "proračun" se uporablja za letni načrt prihodkov in odhodkov države in občin. Odlok o proračunu občine je splošni akt, teh pa NO ne nadzoruje. Poleg tega gre za ključni programski dokument občine, ki je v pristojnosti župana kot izključnega predlagatelja in občinskega sveta, ki proračun sprejema in nadzoruje (z obravnavo in sprejemom zaključnega računa občine). S sprejemom proračuna občinski svet določi temeljne programske prioritete v proračunskem letu. ZLS o vlogi NO pri sprejemanju občinskega proračuna nima določb. Nadzor nad občinskim proračunom bi bil zato nedovoljen poseg NO v pristojnost drugih dveh organov občine.

Zaključni račun občinskega proračuna

Zaključni račun proračuna je v skladu s 96. členom Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr. in 101/13) akt občine, v katerem so prikazani predvideni in realizirani prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki občine za preteklo leto. Gre torej za poročilo o izvrševanju proračuna. Sestava zaključnega računa je predpisana in je enaka, kot sestava proračuna. Zaključni račun zajema tudi obrazložitev, katere sestavni del so podatki iz bilance stanja ter pojasnilo odstopanj. ZJF v 98. členu še določa, da mora župan pripraviti predlog zaključnega računa občinskega proračuna za preteklo leto in ga predložiti ministrstvu, pristojnemu za finance, do 31. marca tekočega leta. Župan predloži predlog zaključnega računa občinskega proračuna občinskemu svetu v sprejem do 15. aprila tekočega leta in o sprejetem zaključnem računu občinskega proračuna obvesti ministrstvo, pristojno za finance, v 30 dneh po njegovem sprejemu. Zakon ne določa obveznosti NO, da mora sprejemom zaključnega računa na občinskem svetu opraviti nadzor zaključnega proračuna. V praksi se namreč pogosto dogaja, da občinski svet sprejem zaključnega računa občinskega proračuna pogojuje s predhodnim opravljenim nadzorom zaključnega računa občine s strani NO. Takšna praksa je v neskladju z zakonom.

Analogija s postopkom sprejemanja zaključnega računa državnega proračuna in vloge Računskega sodišča Republike Slovenije je napačna. Zakon o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12) v 25. členu med drugim določa, da mora Računsko sodišče vsako leto revidirati tudi pravilnost izvršitve državnega proračuna (pravilnost poslovanja države). ZJF v 97. členu podrobneje definira postopek priprave in sprejema zaključnega računa državnega proračuna. Ministrstvo, pristojno za finance, pripravi predlog zaključnega računa državnega proračuna in ga predloži računskemu sodišču do 31. marca tekočega leta. Računsko sodišče lahko ob izdaji osnutka revizijskega poročila predlaga popravek revizorja. Vlada najpozneje do 1. oktobra tekočega leta na predlog ministrstva, pristojnega za finance, predlog zaključnega računa državnega proračuna skupaj z dokončnim poročilom računskega sodišča in pojasnili za neupoštevanje posameznih predlogov popravkov revizorja, predloži državnemu zboru v sprejem.

Navedeno pa ne pomeni, da NO nima pravice opraviti pregleda zaključnega nadzora občine, to lahko stori kadarkoli, vsekakor pa ni zavezan tega izvesti v postopku njegovega sprejemanja na občinskem svetu. Pregled zaključnega računa lahko služi kot podlaga za pripravo letnega programa dela, saj se NO lahko odloči, da bo pregledal tiste proračunske postavke, na katerih so najvišji odlivi (po načelu večjega tveganja) ali pa tiste proračunske postavke, na katerih so velike razlike med načrtovanimi in porabljenimi proračunskimi sredstvi. Toda tak pregled nima narave nadzora, kot ga določa Zakon o lokalni samoupravi, o tem NO ne izda poročila. Naj opozorimo še, da ima zaključni račun naravo splošnega akta, teh pa NO nima pravice nadzorovati.

Torej je popolnoma razumljivo, da investicije za predhodna leta, ki so končana in z zaključnimi računi potrjena ne morejo in nima nobenega smisla, da so v programu nadzora. Nadzorni odbor je izvoljen za aktualno obdobje in opravlja svoje naloge za izvoljeno obdobje.

Nadzorni odbor je v svoj program dela uvrstil projekte iz prejšnjega štiriletnega mandata, ki so zaključnimi računi potrjeni s strani Občinskega sveta.

Zaradi vsebine dela NO je njihovo delo zaprto za javnost, tudi za občinske svetnike in Župana. Sej NO se smejo udeležiti le izrecno povabljeni na sejo (npr. delavec občinske uprave, ki opravlja naloge strokovne in administrativne pomoči za delo NO, župan ali direktor občinske uprave, ali druga oseba, če je to potrebno zaradi ugotovitve dejanskega stanja, notranji revizor ipd.). Postopek nadzora podrobneje določa Pravilnik o obveznih sestavinah poročila nadzornega odbora občine (Uradni list RS, št. 23/09), v katerem je izrecno določeno, da osnutki poročil o opravljenem nadzoru niso informacija javnega značaja. Pri tem mora NO upoštevati tudi predpise, ki urejajo varstvo osebnih podatkov in podatkov, ki so opredeljeni kot poslovna skrivnost v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe. Šele ko NO sprejme končno poročilo, ga objavi na spletni strani občine in pošlje županu, občinskemu svetu in nadzorovanemu subjektu.

Predsednik Nadzornega odbora svoje delo objavlja direktno na družbenih omrežjih, pošilja sporočila svetnikom, sestaja se samo z opozicijskim svetniki in drugo. Njegovo dejanje ne daje vtis politične nevtralnosti in postavlja Nadzorni odbor kot organ opozicije.

Popolnoma je zgrešeno mnenje predsednika nadzornega odbora, da nadzorni odbor ne more opravljati svoje funkcije, če program dela ni objavljen na spletni strani Občine.

Župan Občine Radenci
Roman LELJAK